

پیاوه تایلانندییه که

حه مه فەریق حەسەن

(نانا، ئەم ئاكاره هەرگیز له سەروسیمای ئەو نەدەوێت، هەبێ و نەبێ هەلەیهک له ئارادایه!)
وه هام به مامۆستا وت.. جا پاش چی؟ خۆ پیاوه تایلانندییه که تازه دەستی خۆی وه شاندىبوو.. مه بهستم
بوو بێردۆزهکانی نیو پرۆگرامی پهیمانگه له سەر ئەم مڕۆقه نه ناسه پراکتیزه بکه م. وه لئ من ههچ گوناهیکم
نییه، ئەگەر ئەنجام ناجۆر شکایتته وه ..

له و ههنگامه به شدا، موسيکژنه هيندييه کان به شاپه پری رهنگاورهنگی چه سپکراوی نیوده فهی شان و پشتی سهریان، به ئەستیره ی له زهنگیانه ی رهنگاورهنگ چنراوی له هه نیه به سترایان؛ به په له رهنگی تهختی پوومه تیان و به پانتۆلی چه رمی قاوه بی و به رکۆشی ریشووداریانه وه؛ نامیره هه واییه کانیا ن ده ژندو سهرنجی ریوار، به تاییه تی گهشتیاری بیانیا ن بۆلای خۆیا ن کیش ده کرد. گهشتیارانیش به نه خسه ی پایتهخت و کامیرای دیجیتالی ئاو یزانی گهردنیا نه وه چا و ده گپن و بۆ راوی گرتیه ی نایابی یادگاری له بۆسه دان.

زه مینه ی ئەم باند ه موسیکیه سێ که سیه ش، مه زنه په یکه ری قوتووه بیریه کی تی کقوپا و مه زنه سیگارکی شکاوه. له په ستاش خه لکی هه مه رهنگ و هه مه نه ته وه و هه مه خولیا یان به سه ردا ده رژی. وا پیاویکی تایلان دیش ده رکه وت. ده کرێ بلیم ئەم پیاوه ئەسه مریکی نه بیژراوه، خاوه نی تۆنه رهنگیکی تاییه ته به نه ته وه ی خۆیا نه، به ئاسانی ئەوانی پیی ده ناسریته وه. بالا بریک خوار ناوه ندی، که م گوشت، ئیسی پوومه ت زهق، چاوه یل بچوک و رهش، لووت وردیله و پان، ئەمانه ش دیسان سیمای تاییه ت به خۆیا نه. قاتیکی رهشی میل باریکی خاوین و باوین، له سه ر کراسیکی بیجی ساده. پیده چیت وهک ئەوانی دیکه چا و بۆ که نه به یه کی چۆل بگپیت، که لیرو له وئ بۆ پشووی ریواران چه سپ کراون.

نازانم بۆچی ئەم پیاوه به جاریک کیشی کردووم و چاوم له دووی نابیته وه. ئەو چاوه کانی ته سکن. ئەم سیفه ته ییش نیشانه ی ئەوه یه هه م چاوه یلی کزن و هه م مرۆفیکیشه فیلاوی، به دنیا زو مه کربازو خاپینه ر. نانا، ئەم رایه به و خهستی و ره هاییه بی ویزدانییه به رامبه ر به م پیاوه، چونکه ئەو جو ره چاوه بۆما وه یه. ئەوان هه موو چاویان وه ها هه لکه وتووه، به لای خۆشیا نه وه زۆر جوان و له به ر دلانه. خۆزیا ریک به رامبه رم خۆی ده کیشایه وه و باویشکیکی ده دا، تا کو بمزانیبا داخۆ زمانی مه یله و سپیه، یان سووربا و هه لکه وتووه. درێژه، کورته یان مامنا وه ندیه. تا بمتوانیا یه له ریی زمانیشیه وه هه لیبسه نگه ینم. به لام به شپوه ی لچ و لیویدا دیاره ده م و دیا نی چلۆن، وا زه ن ده به م دگانه کانی پان و دریز بن، به کوردیه که ی که شکی هه لکه وتبن. ئەمه ش مانای وایه ته مه نی دریز ده بیت، که سکی زۆریلی و چیره دریزه، له سه ر ئەو بابه تانه ی ده یانزانی و ئەوانه شی ناشیانزانی ده رپسی و ناییریته وه. وه لی به گشتی، له چا و روویدا زاری گچکه دیاره. که واته زۆر بیرده کاته وه، زوو زوو له هزران پۆده چی. واته بیر له هه ر پرسیک بکاته وه دروست ده بیکی. له ژیا ندا، ئەگه ر تووشی هه ر سهختی و تهنگانه یه کیش بیی، به پشووی دریزی خۆی به ره وپرووی ده بیته وه و چاری گونجاوی بۆ ده دۆزیته وه.

گه رچی هه روا به ئاسانی ناتوانی ته مه نی تایلان دیه ک بقه بلیندری. چونکه ئەوان هه رده م له ته مه نی راسته قینه ی خۆیا ن که متر ده نوینن. وه لی پیده چی ئەم پیاوه له نیوان چل و پینچ، په نجا سالی دا بی. ئەم توره ره شه نیوه پره ی پییه تی، چاوم لییه، له قوماشکی ئەستور چیکراوه، وه لی نازانم چی تیدا یه. ئەم توره یه له چا و بالو قه لافه تیدا بریک گه وره تر ده نوینن. بزانه چه ند توند ده سکه دارینه کاهیره نگه کانی گرتووه. وهک نیوه پر بیت له کالایه کی به نرخ به دیارده که وئ.

هه ر له و ئاسته شدا (مال به کۆل) یک له بان که نه به یه کی سه وز یه کته خته دریزبووه. بی ئاگا له م دنیا یه، له شیرین خه ودا یه. ئەمه یان شه ره پۆشکی رپین هاتووه. له بان که نه به یه کی دیکه، پیاویکی قه له وی به ته مه نی پۆژه لاتی پوه و خۆر چاوه کانی نووقاندووه، له پالی دا کچ و کورپکی ریکۆشی رهنگ و روو خۆرئاوایی دانیشتون. کوره که به سۆزو میهره بانیه وه ده ست به پشتی کیژه که دا ده هینن. ئەوا ده میان نایه نیو ده می یه ک. بان دی موسیکیش چون موگناتیس ریوار بۆ...

ته ری بی مال به کۆل که، له بان زه وییه (فلیسه) کراوه که، ئەلکولیه کی دانیمارکی، پرچ زپینی باریکه له، دریزبووه. سه ری ناوه ته بان بالی خۆی و خپ خه وتووه. به ئاسته میک که مه ری به رزو نه وی ده بی. له ئاستی

پووی به تهنکه ردین داپوشراویدا بوتلیک بیرهی (پیلسنه‌ری) هرزان قیت دانراوه. بینر چاوی ها لئوه، تهنیا قومیکلی لئ دراوه. ئەم ئەلکولیکه پرچ زئیرینه ردین خورماییه نووستووه، کاوبۆیه‌کی شینی چلکنی له‌به‌ردایه.. گهرمیپۆه فوسفوریه سوورو کهسکه درێژه‌که‌ی قه‌د دیواری ته‌لاره‌که‌ی ئەوبهرم، هه‌ژده‌ی سه‌نتیگراد پیشانده‌دا. ئەم گهرمییه‌ش بۆ سه‌ره‌تای پاییز نمونه‌یه، وا پیده‌چیت هه‌تا ته‌واو مرپووه، بئ منته بیرهی پیلسنه‌ری نۆش کردووه. بئ منته‌یش له‌سه‌ر زه‌وییه فلیسه‌کراوه‌که درێژبووه.

ئەم تایلانندییه، هه‌رچی که‌پوویه‌تی.. نازانم بلیم چی، چونکه ئەمانه هه‌ر خۆیان که‌پوویان وا پان و کول هه‌لکه‌وتووه. دیاره هه‌ر نه‌ته‌وه‌یه‌ک که‌پووی به‌جۆریکه، ئەوه نییه ئیمه لووت به‌رانی هه‌لکه‌وتوین. وه‌لئ پرچی ئەمه‌نده ره‌شه سه‌رنج راده‌کیشی. مانای وایه له‌ پئی خوینه‌وه ئاسنی زۆری پئ ده‌گات. ئئ خوییش پوویاری ژیانه. که‌واته‌ خاوه‌نی جه‌سته‌یه‌کی به‌هیزه، به‌رگه‌ی نه‌خۆشی ده‌گرئ و به‌هوشیاربیش مامه‌له‌ ده‌کات. هه‌رچی ئەبرۆکانیتی ره‌ش و کورتن. که‌واته‌ خاوه‌نی په‌روه‌رده‌یه‌کی باشه‌و که‌سیکی چاکه‌خواریشه. کاره‌کانیش به‌ره‌و چاکتر پال ده‌دات و پاییان ده‌کات. زووش له‌کیشه‌کان حالئ ده‌بئ.. ئەم ئاکاره‌یم گه‌لێک به‌دلله، ئەی ئافه‌رین پیاو.. خاوه‌نی که‌سیتییه‌کی به‌هیز دارپژراو و نیاز پا‌که. قاته‌که‌ی به‌ریشی دیسان نیشانه‌ی که‌سیتی به‌هیزی ئەوه. گۆره‌وییه‌کانی به‌ده‌روه‌ه‌نین، به‌لام نازانم بۆچی له‌ نه‌دیده‌ لام عه‌یانه ره‌شن. ئەمه‌شیان نیشانه‌ی که‌سیتی..

ئەوا تایلانندییه‌که‌ رێک ئا لیره‌دا هه‌لوه‌سته‌ی کرد. ئا، به‌به‌راورد له‌چاو پوویدا ته‌ویلی پان هه‌لکه‌وتووه. ئەمه‌شیان رێک مانای وایه ئاوه‌زی کراوه‌و فراوانه. پوومه‌تیشی، که‌ سه‌رگۆنای برێک هه‌لتۆقیوه، دیسان به‌خۆیان تاییه‌ته‌و لئی به‌ ئیراد ناگیرئ، ده‌نا سه‌بارته‌ به‌گۆنای ده‌مگوت هه‌چ حسابیک بۆ خزمایه‌تی و ئەو ولاته‌شی لئی په‌روه‌رده‌ بووه ناکات و نارسیسته‌شه.. نانا وای هه‌لناسه‌نگینم، چونکه ئەوان به‌گشتی پوویان وه‌ها هه‌لکه‌وتووه.

من وه‌های بۆ ده‌چوم، له‌دووی دۆزینه‌وه‌ی جیه‌ک بیته، بۆ تاویک پشوویه‌کی لئ بدات، بۆیه‌ چاو ده‌گپیت. وه‌لئ ئەو نه‌ها به‌چپی نیگای له‌سه‌ر پووی ئەلکولیکه دانیمارکییه نووستووه‌که پارگرتووه، که له‌وه‌ ناچیت له‌م هه‌ناسه‌یه‌دا به‌ئاگابیت و چاو بکاته‌وه. ئەوا پیاوه تایلانندییه‌که، سووکئ لئی چووه پشتره‌ به‌سه‌ریدا نوشتایه‌وه، وا ده‌ستی بردو کردیه گه‌ردنی بووتله‌که‌ی پششی و سووکئ هه‌لیگرت. ئەلکولیه‌که‌ به‌ئاگا نه‌هات نا. هه‌ر جووله‌شی بۆ نه‌کرد. پیده‌چئ تا کزه‌ی ئیواره ته‌واو کرئئ نه‌کات چاو نه‌کاته‌وه. بروانه نه‌که‌سیک ئەم ئەتواره‌ی دایه پووی ئەم پیاوه تایلانندییه‌و نه‌که‌سیک گرینگیشی به‌م پووداوه‌ ناچۆره‌ دا. هه‌رکه‌سه‌ له‌گه‌ل تاییه‌تییه‌کانی خۆیدا خه‌ریکه..

منیش که ئەم پششاته‌م به‌هه‌ند گرتووه، به‌سه‌رسوورمانه‌وه گه‌یشتمه ئەو بروایه‌ی، رێک بوتله‌که به‌سه‌ری خۆیه‌وه ده‌نئ و به‌چه‌ند قومیک چۆربری ده‌کات. وه‌لئ تایلانندییه‌که، وه‌ک پشیله، بیده‌نگ هه‌تا نزیکترین ته‌نه‌که‌ی خۆل چوو. بوتله‌که‌ی ده‌مه‌ونخوون پارگرت و به‌حه‌واوه قلپ قلپ پژانندییه نیو ته‌نه‌که‌ی خۆله‌که. به‌چه‌ند چرکه‌یه‌ک به‌تالی کرده‌وه. کاتیک بوتله‌ سه‌وزه‌که ته‌واو چکایه‌وه، ئەمجا ده‌می توریه‌که‌ی والاکرد، بئ ئەوه‌ی بزرنگی نایه نیو ته‌نه‌که‌ی توریه‌که‌ی و هه‌نگاوی نا.. چاویش ده‌گپرت. ئای چه‌ند شیکپۆش و به‌سه‌رو سیماو موعته‌به‌ر دیاربوو پیاوه تایلانندییه‌که! من دل‌م به‌په‌روه‌رده‌و به‌...ی ئەو خۆش بوو، که‌چی ئەویش...

ئەوا ئەو پئی هه‌لگرت و منیش دوایکه‌وتم. نازام بۆچی ئەم ئیواره‌یه به‌م پیاوه تایله‌ندییه‌وه گرتومه. کردومه به‌ تاقیگه‌ی بیره‌دۆزه‌کان. ده‌لئی هه‌والدزی تاییه‌تم، چاوی لئ ناترووکیتم و شوین پئی هه‌لده‌گرم. ده‌شمه‌وی بزانم داخۆ وانه‌کانی بابته‌ی... تاچه‌ند به‌راست ده‌گه‌رئ. ئەوا دیسان هه‌لوه‌سته‌یه‌کی کرد. ئەوه‌تا،

ئىستا چاۋى بېيۈتە يەككى دىكە . ئەمەيان بوتلىك پىلسنەرى ھەلنەپچراۋى لەپىشە، بۇخۇشى لە ھوت سالان راست بوۋتەۋە . پىچى زەردى ئالۆسكاۋى ھاتۆتە سەر ئەبرۆى . . ردىن و سمىلى تىكەل بوون و دەمى بەحال بەدەرەۋەيە .

ئەۋا پياۋە تايلەندىيەكە بى چىپە بۆى چو، پىدەچىت لەم مەيدانە گەرەيەدا تەنيا چاۋى منى لەسەرى بىت . ئەۋا گەيشتە سەرى . كۆلارە چۆن بۆ جوۋجەلەى بەھار دادىتەۋەو لەبەر داىكەكەى ھەلپدەگرى و دەيفىپىن، ئاۋا بۆى نوشتايەۋە، پىچى داىەو رۆى، ئاۋرپىشى لى نەدايەۋە . كەسىكىش پى نەزانى . رۆى پى تا گەيشتە تەنەكەيەكى خۆل و سوۋكى توربەكەى دانا . ئەۋا بەشىنەيى كىلپىكى لە گىرفانى دەرھىنا، بوتلەكەى ھەلپچى، راست قلىپى كىردەۋە نىۋ تەنەكەى خۆلەكەو ئەمىشيانى بەتالى خستە نىۋ توربەكەى، بى ئەۋەى بىزنگىتەۋە . منىش لۆژ لۆژ بەدايەۋە . نانا ئەۋ ئاكارە قەت لەۋ ناۋەشىتەۋە، مامۇستا . . ئاى چەند كەسىكى بەۋىقارو تەۋىل فراۋان و پىچ رەش و . . . ئاى چەند خاۋەن كەسىتى بو، مامۇستا گىان! ۋەلى نازانم بۆچى ھەر لەخۆمەۋە، بى بنەما رەگەزنامەى تايلەندىم داىە پال ئەم پياۋەى وا بەپەرۇشەۋە سەرگەرمى راۋەشۋوشەيە . خۆ دەشى بەرەگەز خەلكى ميانمار، كامبۇدىا يان لاوس بىت . بەراست بۆچى ھەر ئىستا لە خۆى نەپىسم، ھا ؟

*بۆ دەقى ھاۋشان، بىۋانە: علم الفراسة، د . غسان جعفر، رشاد پىرس، بىروت، ۲۰۰۶ .

مجموعه أنوار البريدية